

**Fundació
Autònoma Solidària**

UAB CAMPUS

DOCÈNCIA UNIVERSITÀRIA I NECESSITATS ESPECIALS

TÍTOL: Docència universitària i necessitats especials
AUTORA: Cristina Laborda Molla

COL.LABORADORS: Miguel Àngel Essomba
Màrius Martínez
Mònica Buscarons (elaboració d'instrument)

EDITADA PER: Fundació Autònoma Solidària.
Programa per la Integració dels
Universitaris amb Necessitats Especials (PIUNE)
Edifici A, Campus UAB
08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)

AMB LA COL.LABORACIÓ DE: Agilent Technologies

DATA PUBLICACIÓ: Novembre 2005

Presentació

La guia que presentem, promoguda per la Fundació Autònoma Solidària (FAS), neix de la inquietud i la necessitat de facilitar l'accés de les persones amb algun tipus de discapacitat dins l'àmbit de l'educació superior. El cert és que per tal de poder arribar a una veritable integració dins la societat, i poder gaudir dels mateixos drets i deures civils, polítics, socials, econòmics i culturals que la resta de ciutadans, aquestes persones han de tenir les mateixes oportunitats, regides sempre per principis d'equitat, que la resta de ciutadans. Aquest fet passa, inexorablement, per possibilitar-ne i fomentar-ne l'accés a l'educació i, si bé és cert que amb relació a la formació inicial s'ha avançat molt els darrers anys, pel que fa a l'educació superior les coses no són tan clares: les xifres indiquen clarament que el tant per cent d'accés a la universitat de persones amb discapacitat és molt reduït.

Per això pensem que cal una tasca potenciadora de l'educació superior, per tal d'arribar a una formació integral plena, que possibiliti una vida professional de qualitat, com un pas més per a la integració social i la consecució d'una qualitat de vida millor. Conseqüentment, cal un treball important des de dins de la universitat per donar suport a aquests estudiants, facilitant recursos, recolzant i desenvolupant totes les activitats que calgui.

És en aquest context en què neix la guia, que es dirigeix principalment al professorat universitari (especialment als que tenen estudiants amb aquestes característiques dins les aules, i que no tenen coneixement de les discapacitats ni de les seves possibles implicacions) com a coprotagonista del procés educatiu.

L'objectiu principal de la guia és doncs doble: per un costat, donar unes claus mínimes i bàsiques per conèixer que és una discapacitat tot eliminant estereotips i, per l'altre, facilitar uns criteris pedagògics fonamentals per afavorir la integració d'aquests estudiants dins les aules (en definitiva, entendre què és la discapacitat i com actuar en l'àmbit educatiu).

És important parar esment al fet que la guia no pretén desenvolupar un estudi exhaustiu de les discapacitats ja que, de fet, es correria el risc de convertir-se en un manual, totalment distant dels nostres objectius, amb un excés d'informació que podria allunyar-se de les seves finalitats. Un altre aspecte que s'ha de remarcar és que inclou les tipologies que caracteritzen els estudiants de la nostra universitat. És per això que està fonamentada exclusivament en discapacitats auditives, visuals, motores i les dificultats del llenguatge i de la comunicació.

El coneixement de la discapacitat és un element necessari però no suficient per assegurar l'èxit del procés d'inclusió. Cal considerar els aspectes actitudinals com els màxims determinants dels resultats. Les creences que el professorat tingui sobre les capacitats i la possibilitat de l'estudiantat, com també el seu nivell d'expectatives determinen en gran manera els resultats finals. És per això que hem dissenyat una petita prova, totalment anònima, per tal que el professorat s'autoavaluï. L'objectiu és el de reflexionar sobre les pròpies opinions i creences i, en coherència, sobre el que està disposat a fer, i el grau d'implicació en el procés d'inclusió.

forma part d'un projecte més ampli sobre la integració dels estudiants amb disminució a la Universitat Autònoma de Barcelona. Per això, és la primera pedra d'un projecte global enfocat com dèiem, no només des del coneixement, sinó també des de les actituds. Confiem que sigui d'utilitat, i ajudi el professorat a saber com actuar davant d'estudiants que, ateses les seves característiques, poden necessitar processos i recursos diferents dels usuals.

PRESENTACIÓ

Cristina Laborda

AMPIUS

La Universitat i la Dismunició

LA UNIVERSITAT I LA DISMINUCIÓ

Principis i drets a l'ensenyament superior

A. PRINCIPIS

Una política europea d'integració de l'estudiant amb necessitats educatives especials (NEE) en l'ensenyament superior ha de basar-se en principis generals capaços de permetre l'aplicació de mesures, en diversos nivells (pedagògic, social, etc.), dirigides al mateix procés d'integració. Aquests principis indicaran, també, les grans línies d'orientació que haurien de guiar els responsables en la definició i en l'aplicació de polítiques concretes d'integració de l'estudiant amb necessitats educatives especials. Per tant, una política global d'integració d'aquests estudiants ha de basar-se en els principis **d'universalitat, globalitat, integració, coordinació, igualtat d'oportunitats, participació, informació i solidaritat.**

- La **universalitat** pressuposa que en l'àmbit de les orientacions superiors (sorgides del govern) pugui oferir-se una resposta adequada a les necessitats de tots els estudiants, independentment del tipus i grau de disminució.
- La **globalitat** pressuposa que el suport ofert als estudiants amb NEE ha de ser un procés continu de respostes que respectin l'evolució de l'estudiant i les seves necessitats.
- La **integració** pressuposa que cada organisme d'ensenyament superior ha de ser responsable dels estudiants amb NEE adaptant mesures diferenciades de conformitat amb la situació individual de cadascú.
 - La **coordinació** pressuposa una estreta col·laboració entre tots els qui intervenen en el procés de suport, integració i harmonització de les mesures adoptades.
 - La **igualtat** d'oportunitats pressuposa la supressió de tot tipus de discriminació relacionada amb els disminuïts, perquè l'entorn físic i acadèmic sigui accessible a tots.
 - La **participació** pressuposa la intervenció dels estudiants amb NEE, mitjançant les seves organitzacions, en la definició d'una política d'integració i de preparació de mesures que es derivin d'aquesta participació.

- La **informació** pressuposa que l'estudiant amb necessitats específiques ha d'estar sempre informat dels seus drets i de les estructures de recolzament existents, com també que la comunitat universitària estigui al corrent de les especificitats d'aquests estudiants.
- La **solidaritat** pressuposa la responsabilitat de la societat com a part del procés d'una política global d'integració.

La mateixa especificitat d'aquests principis, com a portadors de les orientacions generals, permet conciliar el respecte de l'autonomia amb el dret a una integració plena i necessària de tots els estudiants amb necessitats especials. De la consideració d'aquests principis resulta la posada en funcionament de les polítiques d'integració adequades a la realitat de cada universitat, les quals han de respectar els drets dels estudiants.

B. DRETS

Els principis citats han de permetre garantir els drets fonamentals dels estudiants, entre els quals figuren:

- Dret a la igualtat d'oportunitats per a accedir a estudis superiors.
- Dret a una educació integrada.
- Dret a escollir els estudis.
- Dret a escollir el centre d'ensenyament superior.
- Dret a ser responsable del seu currículum i de les seves opcions.
- Dret a l'adaptació del currículum acadèmic.
- Dret al transport.
- Dret a la informació amb el recolzament adequat.
- Dret a la participació en la vida acadèmica i no acadèmica.
- Dret a les ajudes i a la integració social.
- Dret a totes les condicions logístiques per a la vida independent.

LA UNIVERSITAT I LA DISMINUCIÓ

La Fundació Autònoma Solidària

Els avenços socials, les noves tecnologies i la participació ciutadana, juntament amb una consciència creixent de la necessitat de disposar d'una universitat més solidària i integrada, han generat una presència en augment de col·lectius amb necessitats especials als campus universitaris.

Al mateix temps existeix entre els estudiants universitaris un interès creixent a participar en activitats de voluntariat i solidaritat com a experiència formadora i com a alternativa personal i concreta per a contribuir a la desaparició de les desigualtats i la promoció de la integració tant en l'àmbit més pròxim (el campus) com en la cooperació internacional. Davant d'aquest repte, la Fundació Autònoma Solidària té com a objectiu promoure la sinergia entre l'estructura docent, l'estructura professional i el voluntariat actiu, per a contribuir a la igualtat d'oportunitats i a la integració social de tota la comunitat universitària i construir una Autònoma més solidària.

FINALITATS DE LA FAS

- Dissenyar i gestionar programes per satisfer les necessitats especials i la plena integració social dels col·lectius que no tenen garantida la igualtat d'oportunitats dintre de la universitat.
- Promoure activitats i programes de solidaritat internacional, cooperació pel desenvolupament i ajuda humanitària.
- Coordinar-se i col·laborar amb altres entitats de voluntariat o d'intervenció social per facilitar el contacte entre els universitaris i aquests programes.
- Gestionar i organitzar programes d'activitats per altres entitats o institucions, sempre que tinguin relació amb aquestes finalitats.
- Realitzar estudis, recerques i edicions relacionades amb les seves finalitats.

UWB CA

El Programa d'Integració per als Universitaris amb Necessitats Especials (PIUNE)

El Programa d'Integració per als Universitaris amb Necessitats Especials (PIUNE) de la Fundació Autònoma Solidària té com a objectiu promoure la satisfacció de les necessitats educatives especials dels universitaris amb discapacitat com també la seva integració en l'àmbit universitari. La seva actuació està basada en el dret a la igualtat d'oportunitats, a la vida independent i a la participació i completa integració social.

Les actuacions del PIUNE s'estructuren seguint el recorregut habitual de l'estudiant universitari a partir del moment en què es planteja l'accés a la universitat fins que finalitza els seus estudis. Els serveis que ofereix el Programa tenen com a objectiu facilitar la superació de les barreres arquitectòniques i les barreres d'accés a la informació.

Els serveis són els següents:

Programa d'Accés a la Universitat, que facilita la transició de l'escola secundària, fent especial difusió del Programa i donant suport en les gestions de matrícula dels nous estudiants.

Programa d'Atenció Personalitzada, que té com a objectiu detectar les necessitats educatives i no educatives especials de cada estudiant amb discapacitat i cercar els diferents recursos adients per cobrir-les, tenint en compte sempre la importància de fomentar l'autonomia personal de l'estudiant. També té la funció de donar els recursos i la informació que el professorat pugui necessitar per fer les adaptacions requerides en cada cas.

D'una banda, un servei psicopedagògic, el servei de transport adaptat i el servei d'acompanyaments pel campus ofereixen l'assessorament i les tutories als estudiants, com també la gestió de recursos d'integració:

- a. a l'aula, com els intèrprets de signes, gravació de les classes.
- b. recursos tècnics, com la gravació i l'escaneig de textos, programes informàtics adaptats.

De l'altra, s'assessora el professorat amb estudiants amb discapacitat, per tal de facilitar-los l'atenció a les necessitats educatives especials d'aquest estudiantat, com també es coordina amb la Facultat de cada estudiant les adaptacions de l'espai que són necessàries en cada cas.

LA UNIVERSITAT I LA DISMINUCIÓ

- **Programa d'Integració Social**, que està format per un equip de persones que, d'una banda, porten a terme tasques de suport adreçades a facilitar el dia a dia dels estudiants i, de l'altra, organitzen accions de sensibilització dirigides a tota la comunitat universitària amb la finalitat de donar a conèixer el món de la disminució i trencar els tòpics i prejudicis envers aquest col·lectiu de persones.

- **Programa d'Inserció Laboral**, que promou la contractació de les persones amb discapacitat, tant a la mateixa universitat com a l'empresa ordinària. També organitza jornades de sensibilització sobre les diferents discapacitats i els recursos que existeixen per la seva integració al món de l'empresa ordinària

El Reglament d'igualtat d'oportunitats de la UAB

Al mes de novembre de 1999, la Junta de Govern de la Universitat Autònoma de Barcelona va aprovar el Reglament d'igualtat d'oportunitats per a les persones amb necessitats especials que vénen a estudiar a aquesta universitat.

El Reglament garanteix una sèrie de drets fonamentals en matèries d'accés a la informació i d'accessibilitat als espais físics. També fa esment a les adaptacions curriculars, a les ajudes tècniques i a l'adaptació d'exàmens. L'objectiu és assolir l'equiparació dels estudiants amb mesures acadèmiques, humanes i logístiques, per tal de garantir la igualtat d'oportunitats. Per consultar els articles detallats del Reglament d'igualtat d'oportunitats, podeu trobar el document a la web de la Fundació Autònoma Solidària (www.uab.es/fas/), dintre d'Integració de Disminuïts.

UAB CA

LA UNIVERSITAT I LA DISMINUCIÓ

Disminució Visual

“Una altra vegada fou a l’hora de seguir la classe amb transparències: quan vaig demanar al professor que anés més a poc a poc, aleshores va continuar la classe com si s’estigués dirigint a nens petits.”

(Xavier, estudiant amb disminució visual)

Fundació
Autònoma Solidària
UWB CAMPUS

DISMINUCIÓ VISUAL

Definició:

És la carència o afectació del canal visual d'adquisició de la informació.

Des de 1979 l'ONCE considera com cega la persona que, amb cap dels seus ulls, pugui comptar els dits d'una mà a 4,50 metres de distància, amb ulleres correctament graduades.

Les disminucions visuals es poden classificar de diferents maneres, segons molts paràmetres, com el moment d'aparició o el ritme d'adquisició per posar-ne alguns exemples. De tota manera, entre els més importants cal destacar el del grau d'afectació:

CEGUESA

CEGUESA TOTAL:

Absència total de visió o com a màxim percepció lluminosa. Llenguatge Braille indispensable.

CEGUESA PARCIAL:

Visió reduïda, que permet l'orientació a la llum i percepció de masses uniformes. Aquestes restes visuals faciliten el desplaçament i l'aprehensió del món extern.
Llenguatge Braille indispensable.

BAIXA VISIÓ

BAIXA VISIÓ SEVERA:

Visió reduïda que permet distingir volums, escriure i llegir molt de prop i fins i tot distingir alguns colors. Tot i això, és necessari aprendre el llenguatge Braille per a l'escolarització.

BAIXA VISIÓ MODERADA:

Permet una lectoescriptura amb tinta si s'adapten unes ajudes pedagògiques i/o òptiques adequades.

Consideracions bàsiques

COM ACOMPANYAR UNA PERSONA CEGA:

És molt important, i abans de fer res, adreçar-se específicament a la persona en qüestió i preguntar-li si vol ajuda. En cas afirmatiu:

- Oferiu-li tot el braç, i camineu-hi espontàniament tenint en compte l'espai que ambdós ocupeu.
No cal donar instruccions excepte en determinades circumstàncies, ja que el contacte amb el braç permet seguir i captar les variacions i peculiaritats del recorregut, amb el mateix detall amb què l'acompanyant es mou.

- Per passar per llocs estrets, poseu cap enrere el braç amb què manteniu contacte amb la persona cega, camineu al davant i reduïu el pas quan ho considereu oportú per evitar cops o rascades.
- Al pujar o baixar escales, indiqueu on és la barana, preferentment dirigint-hi la mà més lliure de la persona cega i anunciant el primer i últim graó.
- Per oferir un seient lliure, informeu de la seva existència i pregunteu si el desitja utilitzar. En cas afirmatiu, indiqueu-ne la posició posant en contacte una mà de la persona amb la part alta del seient.
- Per entrar en un vehicle, és recomanable orientar l'individu cec sobre la posició del vehicle, per exemple col·locant-li la mà al sostre perquè sàpiga el grau d'inclinació necessari per entrar.

El Gos Pigall

Hi ha una normativa a la comunitat autònoma de Catalunya que regula l'accés a l'entorn de les persones amb disminució visual acompanyades de gossos pigall (Llei 10/1993, de 8 d'octubre). En aquesta llei s'estableixen els drets d'accés als diferents espais públics, entre els quals es troben, lògicament, les diferents dependències d'ús públic de la universitat, entre les quals cal destacar els aularis. Això implica que, per llei, no es pot negar l'entrada a classe a un estudiant amb disminució visual que vagi acompanyat d'un gos guia. L'incompliment de la llei esmentada implica sancions.

Com tractar un gos pigall: ORIENTACIONS

- No us exclameu davant l'animal: està ensinistrat per la seva feina, i la seva presència està avalada legalment en qualsevol lloc.
- El gos està treballant: no hi establiu cap relació jugant-hi, fent-li carícies o donant-li alguna cosa, com per exemple menjar, al marge de la persona a què guia.

AMPUS

DISMINUCIÓ VISUAL

Recomanacions pedagògiques:

PER LA COMUNICACIÓ:

- Sempre que el professor es dirigeixi a l'estudiant cec ha de fer-ho pel seu nom, utilitzant referències concretes.
- Respecte a la comunicació, eviteu paraules que necessiten recolzar-se en un gest per concretar-ne el significat (com aquí, així, etc.). D'altra banda, al parlar-los directament cal que els ho feu saber (utilitzant el seu nom, establint-hi un lleu contacte, etc.), per tal que s'assabentin que els parreu a ells.
- Reduïu al mínim l'ús de materials visuals, per exemple notes o petites aportacions a la pissarra. En casos en què és del tot indispensable, aleshores cal verbalitzar pas a pas el que s'escriu. Els temes que s'han de tractar han de ser exposats de la manera més radiofònica possible.
- Per indicar la disposició dels objectes a la zona de treball es pot utilitzar com a orientació les hores d'un rellotge, p. ex.: "a la una, l'estoig".

PER L'ACCÉS A LA INFORMACIÓ ESCRITA:

- Les persones amb disminució visual desenvolupen un ritme de lectura més lent. Per aquest motiu cal donar-los amb anterioritat els materials que es treballaran a l'aula. De la mateixa manera, l'anticipació de continguts, amb la presentació prèvia del material facilita la contextualització i la millor comprensió dels temes tractats a classe.
 - En cas que aquests estudiants puguin utilitzar materials impresos s'han d'adaptar a gran format, amb suficient contrast entre lletra i fons. Ells mateixos poden informar de les característiques més adients que ha de tenir un text per tal de facilitar-los la lectura.
 - També es pot donar el cas en què els alumnes amb discapacitat visual tinguin una persona com a "prenedor d'apunts".

PEL QUE FA A LA DISTRIBUCIÓ ESPAIAL:

- Als alumnes amb baixa visió és important que per aprofitar al màxim les seves restes visuals se'ls reservi les primeres files.
- És important mantenir l'espai i els elements materials de l'aula en una estructura estable ja que la persona s'acostuma a una distribució i si es canvien pot trobar-se amb obstacles. Si el canvi de mobiliari és inevitable per alguna sessió, cal avisar amb antelació de la nova ubicació dels elements, oferint punts de referència clars i coneguts. Cal evitar que motxilles, carpetes, bosses, etc. estiguin tirades pel terra de l'aula.
- Procureu mantenir les portes i finestres completament tancades o obertes evitant les posicions intermèdies, ja que són les més difícils de detectar.
- Establiu un ambient d'il·luminació difusa i una llum potent dirigida a la tasca que s'ha de realitzar provinent de dalt a baix per evitar l'enlluernament (poden ser necessàries les làmpades de braç flexible).
- Cal tenir present que els canvis bruscos de lluminositat pertorben la visibilitat.

D'ALTRES:

- En el supòsit que calgui l'exploració manual d'objectes, és indicat posar en contacte l'objecte amb les seves mans, fer-lo sonar amb cura en el lloc en què es diposita i assegurar-se que queda entesa adequadament la forma de localitzar-lo. Com que el sentit més desenvolupat per aquestes persones és el del tacte, cal poder explorar lliurement durant el temps que sigui necessari.

DISMINUCIÓ VISUAL

Material Tècnic:

Braille'n Speak: és un sistema portàtil d'emmagatzematge i processament de la informació. Es tracta d'un equip informàtic de mida reduïda en què les dades entren mitjançant un teclat Braille de sis punts i la sortida s'efectua per síntesi de veu en espanyol i altres idiomes.

Característiques destacades: posseeix un editor de textos, agenda, calendari, cronòmetre, calculadora, etc. La informació d'aquest aparell es pot passar a un disquet, a un ordinador o a una impressora Braille o de tinta. Aquesta màquina la utilitzen els alumnes per prendre apunts.

Material informàtic: la comercialització d'adaptacions per ordinador possibilita a les persones amb disminució visual l'accés a la informació escrita de manera ràpida i eficaç. Per llegir la pantalla de l'ordinador hi ha adaptacions tiflotècniques visuals, tàctils i auditives, com per exemple: el sintetitzador de veu, que verbalitza el contingut de la pantalla de l'ordinador; la línia Braille, que reproduïx la pantalla línia per línia en sistema Braille o el programari JAWS, que permet l'accés dels disminuïts visuals a la informàtica (processadors de text, fulls de càlcul, bases de dades, Internet, etc.).

El sistema Braille: és un sistema de lectoescriptura tàctil que es basa en la combinació de sis punts en relleu. Els instruments d'escriptura més usuals són el punxó, la pauta i la màquina d'escriptura Braille (Perkins).

Lectoescriptura en tinta: utilitzada pels alumnes amb baixa visió. Solen utilitzar quaderns d'escriptura especialment pautats, taules de fusta abatible, el tiposcopi (tros de cartró amb un forat rectangular que permet veure un línia impresa; col·locat sobre un text escrit serveix de guia per no perdre's en la lectura) i la telelupa (amplia les imatges mitjançant un monitor).

D'altres: hi ha altres aparells que són utilitzats sovint pels estudiants amb aquest tipus de disminució com el casset que duplica la duració d'una cinta normal per gravar apunts i l'escàner que serveix per passar documents a suport informàtic.

Avaluació

- Sempre que sigui possible, utilitzeu les mateixes tècniques d'avaluació que les dels companys.
- Proporcioneu informació prèvia de l'examen, els requisits i els criteris d'avaluació.
- Sovint requereixen un acompanyament per llegir les preguntes i en alguns casos perquè els escriguin les respostes.
- A més a més, requereixen més temps per realitzar les activitats pràctiques, anàlisis, proves, etc. (sobretot si els materials estan en Braille). Actualment, la normativa estableix l'augment del temps en un terç del temps global pautat per a la resta del grup.
- Els estudiants que utilitzen el Braille'n Speak no poden utilitzar-lo per copiar o millorar el seu examen. Es tracta d'un aparell d'escriptura, similar a una màquina d'escriure. A més, cal tenir en compte que la informació del Braille'n Speak no surt impresa sense l'ajuda d'un ordinador i una impressora, per la qual cosa s'hauria de permetre anar a una sala d'ordinadors per a imprimir-ho o millor, que sigui el professor qui s'emporti el disquet per imprimir-ho ell mateix.
- Als estudiants que utilitzen la màquina Perkins, cal permetre'ls desplaçar-se a una altra aula ja que, en moments d'alta concentració, el soroll pot molestar la resta de companys.
- Als estudiants de baixa visió cal permetre'ls que descansin més freqüentment, ja que hi ha la possibilitat que els seus ulls es cansin ràpidament.
- Igualment, amb aquests estudiants de baixa visió cal evitar la utilització de materials de poc contrast o molt brillants.

Disminució Auditiva

“Tot i que els meus professors saben que només puc seguir la classe llegint els seus llibres, en tinc un que no para de passejar-se per la classe; diu que és com ho ha fet sempre.”

(Mònica, estudiant amb disminució auditiva)

Fundació
Autònoma Solidària
UWB CAMPUS

DISMINUCIÓ AUDITIVA

Definició:

És la carència o afectació del canal auditiu d'adquisició i/o transmissió de la informació.

Dintre de la disminució auditiva trobem diferents graus i tipologies. La **classificació** d'aquests graus es fa segons quatre variables:

GRAU DE PÈRDUA

LLEU:

Entre 20 i 40 dB (decibels) de pèrdua. Percepció global de la parla, excepte alguns fonemes.

MITJANA O MODERADA:

Entre 40 i 70 dB de pèrdua. Percepció global de la parla només amb ajuda d'audiòfons.

SEVERA:

Entre 70 i 90 dB de pèrdua. Necessita de lectura labiofacial, d'audiòfons i d'entrenament auditiu per captar missatges orals.

PROFUNDA:

Més de 90 dB de pèrdua (se subdivideix en 4 nivells). Per percebre el llenguatge prenen importància les vies vibràtils i visuals. Els audiòfons ajuden a la intel·ligibilitat de la parla.

MOMENT D'APARICIÓ

SORDESA o D.A. PRELOCUTIVA:

Anterior a l'adquisició del llenguatge.

SORDESA o D.A. POSTLOCUTIVA:

Posterior a l'adquisició del llenguatge.
(Al voltant dels 3 anys)

LOCALITZACIÓ DE LA LESIÓ

SORDESA O D. A. DE TRANSMISSIÓ O DE CONDUCCIÓ:

La lesió es localitza a l'oïda externa i/o mitjana. Es produeix en l'àmbit dels receptors. És corregible.

SORDESA O D. A. DE PERCEPCIÓ O NEUROSENSORIAL:

Es localitza a l'oïda interna. Es produeix en l'àmbit dels impulsos nerviosos.

No és corregible.

SORDESA O D. A. MIXTES:

Combinació de les anteriors.

SORDESA O D. A. UNILATERAL:

Afectació d'una sola oïda.

SORDESA O D. A. BILATERAL:

Afectació d'ambdues oïdes, encara que sigui de formes diferents.

Consideracions bàsiques

Les persones sordes és quasi impossible que atenguin a informacions simultànies provinents de fonts diferents, com és el cas, per exemple, de seguir la conversa del professor amb els seus alumnes si s'ha de parar atenció als moviments dels llavis del professor i tenir en compte altres elements visuals significatius de l'entorn, com mapes, transparències, etc. Es tracta del fenomen de l'atenció dividida en el temps que implica l'atenció exclusiva a una font d'informació. Per això, per exemple, és tan important respectar els torns de paraula en una conversa i no enraonar tots alhora.

Les persones amb sordesa profunda solen, malgrat la seva disminució auditiva, posseir capacitat per escoltar ja que són molt poques les que no tenen cap resta auditiva aprofitable mitjançant els audiófons.

Consegüentment, amb aparells d'amplificació i un entrenament auditiu, els sords poden desenvolupar un llenguatge parlat.

LES DIFICULTATS LINGÜÍSTIQUES

Les dificultats lingüístiques que apareixen més sovint en la major part d'alumnes sords profunds prelocutius són:

Llenguatge oral - expressió:

- Dificultats en l'estructuració morfosintàctica:
 - Dificultats en les concordançes de gènere i nombre.
 - Dificultats en l'expressió oral correcta de frases amb una estructura gramatical complexa o passiva.
 - Dificultats en la utilització correcta de les desinències verbals de temps, temps auxiliar.
 - Ús incorrecte de preposicions, conjuncions i, en general, de les paraules gramaticals (fins a, des de, per a què, per).
 - Ús d'estructures repetitives, substitucions de paraules.
- Pobresa lèxica:
 - Dificultats per a la deducció de derivats, sinònims, antònims.
 - El vocabulari passiu és igual que l'actiu.
 - Ús d'un vocabulari més referent a significats concrets que no pas a formes abstractes.

DISMINUCIÓ AUDITIVA

- Baixa intel·ligibilitat de la parla:
 - Deformacions fonètiques
 - Dificultats en aspectes suprasegmentals de la parla: ritme, entonació, accentuació, velocitat, cadència...
- Baix índex d'habilitats conversacionals:
 - Ús incorrecte d'indicadors díctics
 - Manca de flexibilitat en el discurs
 - Dificultats d'escoltar l'altre i reflexionar la resposta.
 - Dificultats en converses que s'allunyen de la concreció.
 - Dificultats per mantenir la conversa amb més d'un interlocutor.

Llenguatge oral - comprensió:

- Baixa capacitat predictiva, inferencial i organitzativa de la informació. Fa servir hipòtesis interpretatives.
- Dificultats de comprensió per poc lèxic i per limitacions de les marques de l'organització seqüencial.
- Dificultats per discriminar sons fonèticament molt semblants: t/d, l/r, m/p/b, k/g i fricatius.
- Dificultats per entendre els dobles sentits, el llenguatge metafòric, absurds, polisèmia.
- Poca habilitat per a la comprensió dels marcadors contextuais conversacionals: alternança de torns, signes prosòdics (augment de veu), coherència i organització seqüencial del discurs.
 - Poca iniciativa reparadora en situacions d'incomprensió o de ruptura comunicativa.
 - Manca d'atenció i molta facilitat per a la dispersió.

Funda

Autònoma

UAB CA

Llenguatge escrit - comprensió:

- Lentitud lectora marcada.
- Manca d'adaptació a la naturalesa del text i a la lectura que interessa: lenta, silenciosa, selectiva...
- Desconeixement dels organitzadors dels textos: títols, subtítols... i de les seves característiques: narratiu, descriptiu...
- Poca capacitat per relacionar les idees del text i per construir-ne una idea global pròpia.
- Dificultats de comprensió lectora importants.

Llenguatge escrit - expressió:

- Distorsió de les paraules, escriuen el que pronuncien.
- Dificultats en el redactat per: la dificultat en l'estructura del relat (frases, enllaços, verbs...) i els problemes derivats de les dificultats d'expressió oral.

Tenint en compte la **funció anticipadora d'accions** que té la **informació auditiva** (per exemple, el so dels companys de l'aula al recollir els materials quan es preparen per al final de la classe), és necessari aportar a l'estudiant sord un altre tipus de senyals (per exemple, fer-li veure amb gestos que arriba l'hora d'acabar).

Freqüentment, totes les dificultats amb què es troba la persona sorda per accedir a la informació oral i escrita també poden afectar les **relacions interpersonals** i la creació **d'estereotips** de caràcter negatiu que les diferents formacions socials atribueixen a la sordesa, respecte a la seva personalitat, desenvolupament intel·lectual, capacitat de treball, etc. Una persona sorda que porti **pròtesis** no és com una d'oient. L'aparell no fa miracles, la comprensió del llenguatge exigeix una reeducació llarga i difícil. Encara que l'aparell ajuda, reforçant notablement les referències, la lectura dels llavis resulta freqüentment un complement indispensable per a la persona amb sordesa.

AMPUS

DISMINUCIÓ AUDITIVA

Recomanacions pegagògiques

El professor que tingui un alumne amb discapacitat auditiva a l'aula haurà de tenir en compte les següents recomanacions:

PER LA COMUNICACIÓ:

- Cal escriure missatges o frases clau senzilles, per facilitar l'enteniment i, sobretot, utilitzar comentaris aclaridors freqüents.
- És imprescindible saber quin és el sistema comunicatiu utilitzat: llenguatge de signes, paraula complementada o cued-speech, lectura labial.
- En el cas del llenguatge de signes, tot i que hi hagi un intèrpret present heu de parlar directament a l'individu. Heu d'utilitzar tant com sigui possible gesticulacions i expressions facials.
- Heu de recórrer a estratègies visuals i a experiències directes per millorar el coneixement del món.
- Per cridar l'atenció de la persona heu de moure la mà o tocar-lo lleugerament a l'espatlla.
- Heu de parlar amb naturalitat i claredat sense exagerar ni remarcar massa.
- Heu de procurar que hi hagi una sincronia postural durant els torns de paraula per part dels companys. És a dir, s'ha d'afavorir la participació tant de la resta d'alumnes com de l'estudiant sord.
- Sempre que es pugui heu de donar prèviament els materials del que es treballarà a classe. Això facilitarà la comprensió posterior del discurs del professor i dels companys.

Autònoma

UW B CA

En relació amb la **lectura labial**, heu de tenir en compte:

- No heu de parlar mai sense que l'estudiant estigui mirant directament. Es necessari cridar-li l'atenció amb un senyal abans de començar a parlar.
- La cara de l'emissor ha d'estar ben il·luminada, evitant els contrallums.
- Mentre es parla, heu de procurar no fumar, no posar-vos la mà a la boca... és a dir, evitar qualsevol interferència en la lectura labial. Cal tenir present que barbes i bigotis són elements que dificulten la comprensió.
- És necessari vocalitzar bé, sense exagerar ni cridar. Eviteu accelerar la conversa.
- No heu de parlar mentre s'escriu a la pissarra, sobretot si el contingut oral i l'escrit són diferents. Tampoc convé passejar mentre s'explica.
- Procureu no simultaniejar dos informacions al mateix temps.
- A l'hora de seguir una conversa: situeu breument l'objecte de la conversa amb el fi de contextualitzar-la. Tingueu en compte que a una persona sorda li costa seguir una conversa de grup. Per exemple, en els debats s'haurien de crear normes pels torns de paraula. Heu d'evitar frases aïllades, preguntes soltes o missatges que sense altres suports siguin difícils d'entendre.
- La persona sorda té una falta de vocabulari, no coneix tots els girs de les frases i no reconeix totes les paraules, per això heu de tenir en compte que: heu de construir frases no gaire llargues ni concretes i evitar parlar de manera rudimentària, en argot o amb llenguatge figuratiu.
- Si no es comprèn el que s'ha dit cal repetir-ho. És convenient reformular la informació donada amb estructures i paraules noves i no fer reproduccions literals del missatge anterior.
- Si és necessari, cal acompanyar la comunicació verbal amb un gest o una paraula escrita.
- És necessari assegurar-se que els estudiants amb disminució auditiva segueixen el curs de l'explicació, per exemple, fent alguna pregunta sobre la informació donada, dificultats del tema, etc.

PER L' ACCÉS A LA INFORMACIÓ ESCRITA:

L'accés a la informació mitjançant la llengua escrita podria semblar la solució als problemes amb el llenguatge oral, tot i que poden existir problemes amb el llenguatge escrit, a causa de mancances lexicals.

Resulta clau planificar el contingut dels temes:

- Elaboreu glossaris terminològics sobre el vocabulari introduït per primera vegada o tècnic que estiguin inclosos en l'activitat que es desenvoluparà.
- Utilitzeu al màxim tot tipus de mitjans: diagrames, transparències, diapositives, dibuixos, etc.
- Facilitau l'anticipació dels materials que es treballin a classe. D'aquesta manera facilitareu l'accés a la informació que el professor vol fer arribar a l'estudiantat. Per exemple, si el professor vol passar unes diapositives seria convenient que lliurés amb antelació un dossier amb l'explicació.
- És recomanable una comissió d'apunts, que faci accessible la informació oral del professor i els comentaris orals dels companys a l'estudiant sord.
- No oblideu que l'estudiant sord no pot escriure i mirar el professor al mateix temps (per exemple, no pot agafar apunts o mirar mapes o llibres a la vegada que segueix una explicació).
- Maximitzeu l'ús de mapes conceptuals.

PEL QUE FA A LA UBICACIÓ ESPAIAL:

- L'estudiant amb disminució auditiva ha d'estar ben situat a l'aula, a les primeres files, a prop de les persones que parlen.
 - La seva posició ha de possibilitar també l'orientació cap als companys segons el tipus d'activitat (per exemple, en els debats).
 - No ha d'estar mirant de cara a la llum. La labiolectura és millor si la llum prové de darrere de l'estudiant.
 - S'ha de situar lluny d'àrees sorolloses i tenir cura amb les vibracions. Els sorolls forts i les vibracions poden provocar xiulades dels aparells molt molestes per a ells.
 - En les ocasions en què es dicten temes, resulta eficaç col·locar l'estudiant amb discapacitat auditiva al costat (concretament, a l'esquerra) d'un company que agafi bé els apunts perquè els pugui anar copiant simultàniament.

Material tècnic

Hi ha ajuts tècnics que tenen com a finalitat eliminar els efectes que la distància provoca en l'audició de les persones amb discapacitat auditiva.

En l'àmbit educatiu, hi ha ocasions en què el professor s'adreça als alumnes mentre es desplaça per l'aula, i els alumnes amb sordesa veuen les seves possibilitats auditives reduïdes. Hi ha ajuts tècnics per tal d'evitar aquest factor negatiu que es comenten a continuació.

EL BUCLE MAGNÈTIC

Es tracta d'un equip que recull la veu del professor a través d'un micròfon i la transmet modulada mitjançant un cable magnètic instal·lat al voltant de l'aula. Els alumnes amb discapacitat auditiva capten el senyal amb els seus audiòfons.

Aquest sistema se sol utilitzar en aules on es reuneixen grups més o menys nombrosos d'alumnes amb deficiència auditiva.

L'EMISSORA DE FREQUÈNCIA MODULADA (FM)

Es tracta d'un sistema de transmissió a distància, format per un emissor que generalment porta el professor i per un receptor que porta l'alumne sord, connectat al seu audiòfon. L'equip pot ser portàtil, petit i de poc pes, i permet la mobilitat del professor i els alumnes. Aquesta opció ofereix situacions acadèmiques més facilitadores per l'alumne amb discapacitat auditiva. Els avantatges que té aquest sistema són que redueix el soroll ambiental i que resol el problema de la distància.

Avaluació

- Sempre que sigui possible, s'han d'utilitzar les mateixes tècniques d'avaluació que les dels companys.
- Proporcioneu informació prèvia de l'examen, els requisits i els criteris d'avaluació.
- En les proves és aconsellable que permeteu escollir la modalitat comunicativa més convenient, ja que per a ells resulta més senzill un examen escrit que un d'oral. A més a més, també hauríeu d'evitar dictar les preguntes; és millor donar-los-les per escrit.
- Per últim, hauríeu de tenir en compte que moltes de les recomanacions donades fins ara no només són beneficioses per als alumnes amb disminució auditiva sinó per a tots en general. Per exemple, el fet de crear una comissió d'apunts o crear normes per regular converses, debats, etc.

Alteracions Motrius

“Crec que la disminució sempre condiona els professors, de manera que em trobo amb professors que m'exigeixen més del compte o bé amb professors que em donen més ajuda de la que em cal.”

(Víctor, estudiant amb mobilitat reduïda)

Fundació
Autònoma Solidària
UWB CAMPUS

ALTERACIONS MOTRIUS

Definició:

La disminució motriu es defineix com l'alteració de l'aparell motor causada per un funcionament deficient del sistema nerviós central, del sistema muscular, del sistema ossi o d'una interrelació dels tres sistemes, cosa que dificulta o impedeix la mobilitat funcional d'una o diverses parts del cos (vegeu grau d'afectació).

La **classificació** d'aquesta disminució es pot fer segons dos criteris:

MOMENT D'APARICIÓ: Hereditària o adquirida
MOMENT D'APARICIÓ: Permanent o temporal

Tipus de disminucions motrius (segons el MEC):

SEGONS L'ORIGEN	CEREBRAL	<ul style="list-style-type: none">▪ Paràlisi cerebral▪ Traumatisme cranioencefàlic▪ Tumors (malaltia)
	MUSCULAR OSTEOARTICULAR	<ul style="list-style-type: none">▪ Miopaties o distròfies musculars▪ Malformacions▪ Poliomièlitis (malaltia)
	ESPINAL	<ul style="list-style-type: none">▪ Espina bífida▪ Lesions medul·lars degeneratives (malaltia)▪ Traumatisme medul·lar

SEGONS EL GRAU D'AFECCIÓ

MONOPLÉGIA: només un membre afectat, ja sigui un braç o una cama.

HEMIPLÉGIA: un costat del cos afectat, ja sigui l'esquerra o el dret.

PARAPLÉGIA: afectació de les dues extremitats inferiors.

TETRAPLÉGIA: afectació de les quatre extremitats (superiors i inferiors).

TRIPLEGIA: un braç menys afectat que les altres tres extremitats.

DIPLEGIA: afectació d'ambdues extremitats inferiors, i de les superiors, encara que de forma incompleta.

La disfunció muscular pot dificultar o impedir de maneres diferents que els moviments de la persona siguin precisos, àgils i coordinats, cosa que permet diferenciar entre:

- **Atetosi:** es caracteritza per la dificultat per a coordinar moviments voluntaris.
- **Atàxia:** es caracteritza per la dificultat per a mesurar la força, la distància i la direcció del moviment.

Aquestes categories no se solen donar de manera aïllada en els discapacitats motors sinó que es presenten de forma mixta.

Consideracions bàsiques

Les dificultats de la majoria dels estudiants amb disminucions motrius que accedeixen a la universitat es refereixen principalment a les relacionades amb la mobilitat (que es resolten amb l'eliminació de barreres arquitectòniques), i no tenen perquè interferir en els processos d'ensenyament-aprenentatge. De tota manera, de vegades, poden sorgir problemes d'orientació espacial, de psicomotricitat fina o numèrics.

En el cas dels estudiants amb paràlisi cerebral, a part de les dificultats de mobilitat, poden presentar-se problemes de comunicació, que generalment solen fer referència a la part expressiva, i no a la capacitat de comprensió del llenguatge (vegeu l'apartat 5, referent a les dificultats de comunicació i llenguatge).

ALTERACIONS MOTRIUS

ORIENTACIONS GENERALS

- Oferir explícitament ajut inicial, que sàpiga que pot demanar col·laboració quan ho necessiti.
- Abans d'ajudar un estudiant amb cadira de rodes, preguntar si la necessita.
- En el cas d'empènyer una cadira de rodes, cal tenir molta cura en llocs concorreguts per tal de no xocar.
- Quan una persona es trasllada de la cadira de rodes a un altre seient (cadira, seient de cotxe, etc.), la cadira no ha de quedar mai fora del seu abast.

PER LA COMUNICACIÓ:

- Quan parleu amb una persona amb cadira, durant uns quants minuts, us heu d'asseure o ajupir-vos per a estar al mateix nivell. Faciliteu la comunicació. No heu de parlar mai des de darrere.
- La comunicació s'ha establir directament amb l'estudiant, i no amb l'acompanyant (si és el cas). No heu d'evitar fer preguntes pels seus problemes de comunicació, tot i que han de demanar respostes clares i concises.
- Eviteu l'anticipació de respostes o respondre en el seu lloc. S'ha de respectar el ritme d'emissió individual.
- Si no hi ha suficient claredat expressiva, no dubteu a demanar-li que repeteixi el que ha dit.
- Assegureu-vos que veuen el que s'està ensenyant.

PER LA UBICACIÓ ESPAIAL:

- Facilitau l'accés de l'estudiant amb cadira a l'aula. Ha de poder tenir accés a cadascuna de les parts de la classe com també tenir els materials a prop per evitar desplaçaments innecessaris.
- Cal assegurar la comoditat (adaptació i alçada de la taula, ubicació en extrems de les files i a prop de la porta...) per no provocar processos d'ensenyament-aprenentatge disruptius.

PER L'ACCÉS A LA INFORMACIÓ:

- En molts casos és convenient que tingui el suport de la figura del prenedor d'apunts a classe.
- Un altre recurs que tenen al seu abast és la gravació en casset de les classes; per tant, els heu de permetre fer-ho.

Avaluació

- Sempre que sigui possible, utilitzeu les mateixes tècniques d'avaluació que les dels companys.
- Proporcioneu informació prèvia de l'examen, els requisits i els criteris d'avaluació.
- Programeu l'aulari segons les necessitats d'aquests estudiants, per tal de facilitar l'accessibilitat, i no provocar malestar i inconvenients.
- És important que recordeu que poden disposar d'un terç més del temps inicial assignat per fer exàmens.

Dificultats del Llenguatge

“Alguns professors no s’atrevien a parlar-me directament, sinó que es dirigien a la persona que m’acompanyava, però jo era més llest i forçava la situació perquè m’haguessin d’escoltar, parlar i respondre a mi.”

(Manolo, un estudiant amb dificultats de comunicació)

Fundació
Autònoma Solidària
UWB CAMPUS

Definició:

Un trastorn específic del llenguatge es defineix com el **funcionament inadequat de la capacitat lingüística, a causa de problemes o retards en la producció o recepció de la parla i/o el llenguatge, en què es poden veure alterades una o més dimensions del llenguatge**. Entenem per *dimensions del llenguatge* les següents:

- Forma (fonologia i morfosintaxi)
- Contingut (semàntica)
- Ús (pragmàtica)

S'ha de tenir en compte que moltes d'aquestes dificultats estan associades a d'altres alteracions, com per exemple la paràlisi cerebral.

Els problemes fonamentalment comunicatius queden fora d'aquest apartat, ja que solen ser conseqüència de patologies com l'autisme o els mutismes, i no responen a les característiques d'estudiants matriculats a la Universitat Autònoma.

La varietat i complexitat de les alteracions lingüístiques deriven de la mateixa complexitat del llenguatge. De tota manera, entre les classificacions més emprades cal destacar la següent:

PROBLEMES GLOBAIS DELLENGUATGE	<p>AFÀSIA: Alteració del llenguatge oral que afecta en diferents graus els processos de comprensió i/o producció, a causa d'una lesió cerebral ben localitzada. Afecta bàsicament els àmbits sintàctic, lèxic i fonològic.</p> <p>DISFÀSIA: Trastorn funcional, sense lesió orgànica demostrable, que produeix l'elaboració tardana del llenguatge. Impediment en l'adquisició de les pautes lingüístiques normals. Es caracteritza per frases breus, vocabulari pobre, limitat i repetitiu.</p>
PROBLEMES EN EL LLENGUATGE ORAL	<p>DISLÀLIA: Trastorn en el procés articulatori com a conseqüència d'alteracions funcionals en els òrgans perifèrics de la parla.</p> <p>DISGLÒSSIA: Trastorns articulatoris a causa d'alteracions en els òrgans fonatoris (paladar, dents, maxil·lars, llengua i llavis).</p> <p>DISFÈMIA: Trastorn en la fluïdesa de la parla que es caracteritza per l'existència de repeticions de sons i alteracions del ritme. Afecta l'activitat fonorespiratòria.</p>

**PROBLEMES EN EL
LLENGUATGE ESCRIT**

DISLÈXIA: Trastorn del llenguatge que implica dèficits neuropsicolingüístics, i es concreta en dificultats importants en la lectoescriptura. Es descarten com a possibles causes: problemes competencials bàsics, medi ambient distorsionador o pautes d'estimulació per a l'aprenentatge incorrectes.

AFÀSIA-DISFÀSIA: Els problemes globals de llenguatge, també tenen la seva repercussió en la llengua escrita (tot i que de manera més indirecta que en l'oral).

DISGRAFIA: Dificultats funcionals que afecten exclusivament l'escriptura. Les causes poden ser neurològiques, afectives o maduratives.

Consideracions bàsiques

En les persones amb aquest tipus de dificultats s'ha de tenir en compte les següents consideracions bàsiques:

- És necessari tenir en compte que aquest tipus de dificultats del llenguatge i la comunicació no són resultat de cap discapacitat del desenvolupament generalitzada, ni d'un debilitament sensorial. Amb això ens referim a que els estudiants que presenten aquestes dificultats no tenen problemes en l'aspecte cognitiu.
- Cal considerar, també, que molts dels estudiants amb aquestes característiques poden arribar a desenvolupar una concepció negativa de si mateixos, inseguretat, problemes interpersonals, alts nivells d'estrès, problemes comportamentals (p. ex. tics), etc.

Recomanacions pedagògiques

El professor que tingui un alumne amb alguna dificultat del llenguatge a l'aula haurà de tenir en compte les següents recomanacions:

RECOMANACIONS GENERALS:

- S'han d'utilitzar tots els mitjans que el professor tingui al seu abast i que possibilitin una interacció comunicativa adequada, sempre tenint en compte el tipus de dificultat que presenta l'alumne (per exemple, en la dislèxia s'haurien d'utilitzar més mitjans orals que escrits i en la disfèmia, el contrari).
- També cal tenir en compte que els alumnes amb aquest tipus de dificultats poden sentir-se insegurs en situacions com: discussions orals, lectura, escriptura, etc.
- En aquesta mateixa línia, els professors han d'evitar frases que els critiquin o ridiculitzin.

RECOMANACIONS PEDAGÒGIQUES:

Aquestes orientacions estan distribuïdes segons el tipus de dificultat que presenti l'estudiant:

Dislèxia:

- És necessari donar-los temps addicional per a realitzar diverses tasques, com per exemple exercicis o proves escrites. Els estudiants dislèctics necessiten més temps per a escriure i repassar un text que la resta dels seus companys. Una altra opció possible seria donar-los la possibilitat de realitzar proves de forma oral.
- Se'ls ha de permetre l'ús de diferents estratègies compensatòries, com pot ser utilitzar un processador de paraules.
- S'ha de suggerir als estudiants que gravin les classes. Hi ha un servei de gravació de textos al PIUNE.* També pot ser útil tenir un company a la vora que els llegeixi quan s'utilitzin materials escrits (fotocòpies, transparències, etc.) durant el transcurs de la classe.
- És important que els estudiants dislèctics tinguin l'oportunitat de seguir amb la seva potencialitat acadèmica i intel·lectual igual que la resta de companys. Al mateix temps necessiten tenir la seguretat que les seves millores en el camp acadèmic no siguin menyspreades davant dels estudiants que no pateixen aquest tipus de problemes.

RECOMANACIONS PEDAGÒGIQUES:

Aquestes orientacions estan distribuïdes segons el tipus de dificultat que presenti l'estudiant:

Disfèmia:

- Quan un alumne comença a quequejar mai se li ha de fer repetir una paraula o frase ni tampoc dir-li que parli tranquil o a poc a poc.
- Cal donar-li temps perquè acabi les frases. Procureu no avançar-vos, endevinant allò que dirà. No s'han d'anticipar les respostes a les preguntes que els feu.
- No se'l pot interrompre, excepte quan es manifesten signes d'esforç brusc al parlar (en aquests casos s'ha d'intervenir de la manera més suau possible).
- Animeu-los a parlar en situacions grupals (p. ex. debats).
- No heu d'evitar fer-los preguntes a causa dels seus problemes de llenguatge.

Avaluació

- Sempre que sigui possible, utilitzeu les mateixes tècniques d'avaluació que les dels companys.
- Proporcioneu informació prèvia de l'examen, els requisits i els criteris d'avaluació.
- En les proves és aconsellable que permeteu escollir la modalitat comunicativa més convenient (dependrà de la dificultat específica). A més a més, també hauríeu d'evitar dictar les preguntes, és millor donar-los-les per escrit.
- Per últim, hauríeu de tenir en compte que moltes de les recomanacions donades fins ara no només són beneficioses per als alumnes amb disminució auditiva sinó per a tots en general. Per exemple, el fet de crear una comissió d'apunts o crear normes per regular converses, debats, etc.

Test d'autoavaluació del professorat

TEST SOBRE ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Exposeu de forma sincera si esteu d'acord amb les afirmacions que s'exposen a continuació seguint els criteris de:

A	B	C	D
GENS	POC	BASTANT	MOLT

1. Estic disposa/ada a adaptar el currículum a les necessitats de cada estudiant.
2. L'èxit de la integració d'un estudiant amb necessitats educatives especials (NEE) depèn bàsicament de les seves capacitats intel·lectuals.
3. L'èxit de la integració d'aquest estudiantat depèn bàsicament del professorat que imparteix la matèria, i de com adapta les classes a les seves necessitats.
4. Tenir una discapacitat significa tenir dificultats d'integració social a la universitat.
5. La formació que es dona a la universitat és massa complexa per a aquests alumnes.
6. Estic disposat/ada a realitzar les adaptacions materials que convinguin per a poder integrar un alumne amb NEE.
7. L'èxit de la integració d'un/a estudiant discapacitat/ada a la universitat s'ha de centrar bàsicament a aconseguir que es relacioni positivament amb els companys (socialització).
8. Estic disposat/ada a fomentar el treball en grup per tal d'afavorir l'aprenentatge dels alumnes amb dificultats.
9. No es poden fer diferències entre estudiants i, per tant, no s'han d'adaptar els continguts a aquest col·lectiu.
10. Una persona amb NEE no està preparada per assolir el nivell dels continguts que es donen a la universitat.
11. Utilitzo metodologies flexibles per afavorir l'aprenentatge de tot l'estudiantat.
12. Els estudiants amb discapacitat tenen dificultats de relació amb la resta de companys de classe.

13. Afavorir la integració d'un/a alumne/a amb discapacitat és fàcil, només cal reduir la dificultat de la matèria que s'ensenyà.
14. És important integrar aquests estudiants a la universitat ja que això permetrà millorar-ne la integració sociolaboral.
15. Seria positiu agrupar estudiants amb NEE en grups específics per a ells.
16. Una persona amb discapacitat pot arribar al mateix lloc que qualsevol altra.
17. Per adaptar el currículum a un/a discapacitat/ada és necessari conèixer-ne el coeficient intel·lectual.
18. Em sento capaç de buscar estratègies didàctiques per integrar estudiants amb NEE.
19. Integrar aquestes persones a la universitat pot generar en elles falses expectatives de futur i moltes frustracions.
20. Integrar estudiants amb discapacitat no forma part de la tasca docent universitària i, per tant, és una feina afegida.
21. Estic disposat/ada a fer adaptacions curriculars individualitzades (ACI).
22. S'ha d'evitar parlar sobre la discapacitat amb la persona afectada.
23. Per aconseguir la integració cal abaixar el nivell de tot el grup-classe.
24. El més important és detectar les capacitats dels estudiants i no tant les seves dificultats.
25. L'alumne/a amb discapacitat és qui s'ha d'adaptar a les característiques del docent (forma d'explicar, tipus de matèria que ensenya, etc.)

Full de respostes:

PREGUNTES	VALORACIONS			
	Gens	Poc	Bastant	Molt
1	A	B	C	D
2	A	B	C	D
3	A	B	C	D
4	A	B	C	D
5	A	B	C	D
6	A	B	C	D
7	A	B	C	D
8	A	B	C	D
9	A	B	C	D
10	A	B	C	D
11	A	B	C	D
12	A	B	C	D
13	A	B	C	D
14	A	B	C	D
15	A	B	C	D
16	A	B	C	D
17	A	B	C	D
18	A	B	C	D
19	A	B	C	D
20	A	B	C	D
21	A	B	C	D
22	A	B	C	D
23	A	B	C	D
24	A	B	C	D
25	A	B	C	D

Puntuacions:

PREGUNTES	RESPOSTES
1 – 3 – 6 – 8 – 11 – 14 – 16 – 21 - 24	A = 1 B = 2 C = 3 D = 4
2 – 4 – 5 – 7 – 9 – 10 – 12 – 13 – 15 – 17 18 – 19 – 20 – 22 – 23 - 25	A = 4 B = 3 C = 2 D = 1

• **De 25 a 50 punts:** Actitud poc afavoridora del tractament a la diversitat. Hi ha estereotips arrelats, i poca confiança en les possibilitats d'integració universitària del col·lectiu de persones amb discapacitat. Cal un coneixement més realista de les capacitats d'aquests estudiants com també una reflexió sobre les pròpies actituds cap a ells.

• **De 51 a 75 punts:** Coneixement correcte sobre les possibilitats educatives del col·lectiu, amb actituds bastant facilitadores de la inclusió, tot i que conviuen amb d'altres de més restrictives. Cal reflexionar sobre el grau de compromís real, sobre el que s'està disposat a fer, i sobre les expectatives.

• **De 76 a 100 punts:** Coneixement acurat i actituds adients cap als estudiants amb discapacitat. Plena predisposició a fer els esforços que calguin per tal de treballar per l'èxit de la integració.

FUNDACIÓ AUTÒNOMA SOLIDÀRIA

Edifici A - Campus de la UAB

08193 Bellaterra, Barcelona

www.uab.es/fas/

Tel. 93 581 24 85 - Fax: 93 581 20 00